

**YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN
TUOMIOISTUIMEN MÄÄRÄYS (kolmas jaosto)
10 päivänä syyskuuta 2002 ***

Asiassa T-287/01,

Bioelettrica SpA, kotipaikka Pisa (Italia), edustajanaan asianajaja O. Fabe Dal Negro,

kantajana,

vastaan

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään H. Støvlbaek ja R. Amorosi, avustajanaan asianajaja M. Moretto, prosessiosoite Luxemburgissa,

vastaajana,

jossa kantaja vaatii ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta toteamaan, että komission 6.9.2001 kantajalle tiedoksi antama, ”Energy Farm: an IGCC plant

* Oikeudenkäyntikieli: italia.

for the production of electricity and heat through gasification of SRF biomass (Phase 1)” -nimisen, 12.12.1994 tehdyn sopimuksen BM 1007/94 IT/DE/UK/PO irtisanominen on mitätön ja lainvastainen, ja toisaalta määräämään, että komission on korvattava vahinko, jota kantajalle on aiheutunut komission toiminnasta,

EUROOPAN YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN
OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja M. Jaeger sekä tuomarit K. Lenaerts ja J. Azizi,

kirjaaja: H. Jung,

on antanut seuraavan

määräyksen

Riita-asian perustana olevat tosiseikat

1 Energiateknologian edistämisestä Euroopassa (Thermie-ohjelma) 29 päivänä kesäkuuta 1990 annetun ja sittemmin kumotun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2008/90 (EYVL L 185, s. 1) nojalla komissio teki 20.12.1994 seitsemän yrityksen, jotka olivat Enel SpA (jäljempänä Enel), Lurgi Energie und Umwelt GmbH, Lurgi Italiana SpA, Cooperativa Agricola ”Le Rene” (jäljempänä Le

Rene), South Western Power Ltd (jäljempänä SWP), European Gas Turbines Ltd (jäljempänä EGT) ja EDP Electricidade de Portugal, SA (jäljempänä EDP), kanssa ”Energy Farm: an IGCC plant for the production of electricity and heat through gasification of SRF biomass (Phase 1)” -nimisen sopimuksen BM 1007/94 IT/DE/UK/PO (jäljempänä sopimus) (Energy Farm: SRF-biomassan kaasutuksen avulla sähköä ja lämpöä tuottava IGCC-voimalaitos (1. vaihe); jäljempänä hanke). Lurgi Energie und Umwelt GmbH ja Lurgi Italiana — josta on tullut Lurgi SpA — kuuluvat Lurgi-yhtymään, johon kuuluivat tarkasteltavalla ajanjaksolla myös Lurgi Envirotherm GmbH, MG Engineering Lurgi ja Lurgi AG. Tämän yhtymän eri yrityksiä, joiden toiminta liittyy nyt esillä olevan asian tosiseikastoon, kutsutaan jäljempänä yhteisellä nimityksellä Lurgi.

- 2 Hankkeen kestoksi oli alun perin vahvistettu 48 kuukautta aikavälillä 1.1.1995—31.12.1998 (sopimuksen 2 §:n 1 momentti). Hankkeen kokonaiskustannukset olivat arviolta 36 698 720 ecua (sopimuksen 3 §:n 1 momentti). Komission myöntämän rahoitusosuuden enimmäismäärä oli alun perin 10 197 229 ecua (sopimuksen 3 §:n 2 momentti).

- 3 Sopimuksen 9 §:n mukaisesti sopimukseen sovelletaan Italian lainsäädäntöä.

- 4 Sopimuksen liitteessä II esitettyjen yleisten sopimusehtojen 8 §:n 2 momentin f kohdan mukaisesti komissio voi irtisanoa sopimuksen, jos sopimuspuoli ei aloita töitä sopimuksessa yksilöitynä ajankohtana ja jos se ei hyväksy mitään muutakaan töiden aloituspäivää. Edellä mainittujen yleisten sopimusehtojen 8 §:n 2 momentin viimeisen virkkeen mukaisesti sopimuksen irtisanomisesta on tällöin ilmoitettava kirjallisesti kuukautta ennen irtisanomista kirjatulla tai saantitodistuksella varustetulla kirjeellä. Kun sopimus on irtisanottu sopimusehtojen 8 §:n 2 momentin f kohdan mukaisesti, komissio voi sopimusehtojen 8 §:n 4 momentin

nojalla vaatia, että yhteisön taloudellinen tuki palautetaan kokonaan tai osittain ja että palautettavaan summaan lisätään tuen saantipäivästä lukien laskettavat korot, joiden korkokanta on Euroopan raha-asiain yhteistyörahaston ecumääräisissä liiketoimissaan soveltama korkokanta lisätynä 2 prosentilla.

- 5 Yleisten sopimusehtojen 12 §:n nojalla Euroopan yhteisöjen tuomioistuin on ainoa toimivaltainen taho ratkaisemaan sopimukseen liittyvät riita-asiat.
- 6 CISE SpA (jäljempänä CISE) — josta Enel omistaa 99 prosenttia —, Lurgi, South Western Power Investments Ltd — josta SWP omistaa 100 prosenttia, Energia Verde SpA — josta Le Rene omistaa 62 prosenttia, — ja EDP perustivat 18.7.1995 Bioelettrica SpA:n (jäljempänä Bioelettrica). Yrityksen yhtiöjärjestyksen 5 artiklan mukaisesti yrityksen toimiala kattaa Italiaan suunnitellun sähköä tuottavan lämpövoimalan rakentamisen ja hyödyntämisen. Lämmön-tuotannossa oli tarkoitus käyttää kasviperäisiä biomassoja, jotka muutetaan nestemäiseksi yhdistetyssä kiertoprosessissa (IGCC) ilmakehäkaasuttajan avulla.
- 7 Sopimuspuolten tammikuussa 1996 allekirjoittaman sopimukseen tehdyn ensimmäisen täydennyksen nojalla Bioelettricasta tuli sopimuspuoli ja se otti tehtäväkseen tähän saakka Enelin vastuulla olleen koordinoinnin. Saman täydennyksen nojalla EGT vetäytyi sopimuksesta, mutta säilytti asemansa ”sopimuksen tehneenä kolmantena osapuolena”. Sopimuspuolten lokakuun 1996 ja joulukuun 1998 välisenä aikana allekirjoittaman sopimukseen tehdyn toisen täydennyksen nojalla SWP sanoutui irti sopimuksesta ja sen oikeudet ja velvollisuudet siirtyivät muille sopimuksen sopimuspuolille. Sopimukseen tehdyllä kolmannella täydennyksellä, jonka sopimuspuolet allekirjoittivat maaliskuun ja kesäkuun 1997 välisenä aikana, Bioelettricasta tuli hankkeen koordinaattorina komission suorittamien maksujen, myös sopimuksen 4 §:n 1 momentin nojalla suoritettun ennakkomaksun, hallinnoinnista vastaava taho.

- 8 Bioelettrica päämiehenä ja Lurgi tarjoajana tekivät 30.5.1997 yhteensä 35 miljardin Italian liiran (ITL) suuruisen sopimuksen, jossa sovitaan, että Lurgi toteuttaa edellä kohdassa 6 tarkoitetun lämpövoimalan kaasutusyksikön suunnitteluun, toteuttamiseen, asentamiseen ja kokeiluun liittyvät työt (jäljempänä 30.5.1997 tehty sopimus). Kyseisen sopimuksen liitteenä olevien yleisten sopimusehtojen 1.1 kohdan mukaisesti työt oli saatettava päätökseen 30 kuukauden kuluessa.
- 9 Sopimukseen tehdyllä neljännellä täydennyksellä, jonka sopimuspuolet allekirjoittivat tammikuun ja joulukuun 1998 välisenä aikana, komission rahoitusosuuden enimmäismäärää nostettiin 10 897 229 ecuun. Enimmäismäärää nostettiin uudelleen 11 897 229 ecuun sopimukseen tehdyllä viidennellä täydennyksellä, jonka sopimuspuolet allekirjoittivat joulukuussa 1998.
- 10 Lurgi ilmoitti Bioelettricalle 7.4.1999 lähetetyllä faksilla, että sen mielestä 30.5.1997 tehdyn sopimuksen teknisiin määritelmiin oli tehtävä muutoksia kaasutusyksikön tehokkuuden lisäämiseksi. Lurgi lisäsi, että muutokset, jotka oli esitetty yksityiskohtaisesti faksissa, nostaisivat väistämättä hankkeen toteuttamiskustannuksia.
- 11 Lurgin ja Bioelettrican välillä käydyn kirjeenvaihdon, jonka tarkoituksena oli selvittää Bioelettricalle Lurgin suosittelemien teknisten muutosten tärkeys, jälkeen Bioelettrica ja Lurgi allekirjoittivat 16.9.1999 sopimuspöytäkirjan, jossa vahvistettiin kaasutusyksikköä koskevaan hankkeeseen tehtävät pääasialliset muutokset sekä nostettiin kyseisen hankkeen toteuttamisesta Lurgille maksettava korvausta 46 300 000 000 Italian liiraan (ITL).
- 12 Edellisessä kohdassa tarkoitetun sopimuspöytäkirjan sopimusehtojen nojalla Bioelettrica ilmoitti Lurgille 23.12.1999 päivätyllä kirjeellä, että kyseisessä sopimuspöytäkirjassa sovittujen toimien toteuttamiselle, erityisesti 30.5.1997

tehdyn sopimuksen sopimusehtojen muuttamista koskevan sopimuksen tekemiselle ja Lurgin hallussa olevien, töiden kustannusten nousuun liittyvien pankkiasiakirjojen palauttamiselle asetetut määräajat olivat umpeutuneet ilman, että mitään näistä sovituisista toimituksista oli toteutettu. Bioelettrica ehdotti, että sopimuspuolet sopisivat mahdollisimman pian edellä mainittuun sopimukseen tehtävien muutosten sisällöstä ja että Lurgi toimittaisi edellä mainitut pankkiasiakirjat.

- 13 Komissio lähetti 5.1.2000 Bioelettricalle kirjeen, jossa se ilmoitti yritykselle hyväksyvänsä hankkeen toteuttamiskauden pidentämisen 31.12.2003 saakka.
- 14 Lurgi selitti Bioelettricalle 5.5.2000 osoittamassaan kirjeessä, jossa se vastasi Bioelettrican 21.4.2000 esittämään pyyntöön tarvittavien tietojen saamiseksi, jotta Bioelettrica voisi arvioida uudelleen teknisiä muutoksia koskevat Lurgin suositukset, että se katsoi 30.5.1997 tehdyssä sopimuksessa sovitun teknologian olevan vanhentunutta. Lurgi ilmoitti myös, että se oli päättänyt keskeyttää töiden toteuttamisen kunnes se saisi selvityksen kyseisestä asiasta.
- 15 Lurgi toimitti Bioelettricalle 23.5.2000 lähettämässään kirjeessä uuden selvityksen tarpeellisina pitämistään teknisistä muutoksista ja ilmoitti, että muutosten vuoksi töiden kokonaiskustannukset nousisivat 27 563 099 Saksan markkaa (DEM).
- 16 Bioelettrica lähetti 6.6.2000 Lurgille kirjeen, jossa se hylkäsi Lurgin edellisessä kohdassa mainitussa kirjeessään esittämät vaatimukset ja ilmoitti olevansa valmis etenemään syyskuussa 1999 allekirjoitetussa sopimuspöytäkirjassa määriteltyjen muutosten mukaisesti. Bioelettrica lisäsi, että jos tämä osoittautuisi mahdottomaksi, sen olisi sovellettava jälleen 30.5.1997 tehdyn sopimuksen sopimusehtoja.

- 17 Bioelettrica lähetti 27.6.2000 kirjeen komission energian ja liikenteen pääosaston Millichille ilmoittaakseen hänelle vuoden 1999 jälkeen tapahtuneesta kehityksestä ja Lurgin vaatimuksiin liittyvistä ongelmista sekä aikomuksestaan vaatia Lurgia jatkamaan töitensä kahden viikon kuluessa.

- 18 Bioelettrica totesi Lurgille 28.6.2000 osoittamassaan kirjeessä, ettei Lurgilla ollut oikeutta keskeyttää töidensä toteuttamista, ja vaati sitä jatkamaan töitä sekä toimittamaan Bioelettricalle töiden toteuttamista koskevan suunnitelman kahden viikon kuluessa.

- 19 Brysselissä pidettiin 24.7.2000 kokous, johon osallistuivat komission ja Bioelettrican edustajat.

- 20 Millich pyysi 14.9.2000 päivätyssä kirjeessään Lurgilta yksityiskohtaista selvitystä sen suosittelemista teknisistä muutoksista ja niihin liittyvistä kustannuksista.

- 21 Komission energian ja liikenteen pääosaston Hanreich lähetti 4.1.2001 Bioelettricalle, Enelille, Lurgille, EDP:lle ja Le Renelle kirjeen sen jälkeen, kun Bioelettrica oli 14.11.2000 päivätyssä kirjeessään toimittanut hänelle tiedot Lurgin vaatimuksista ja kun komission ja Bioelettrican edustajat olivat kokoontuneet Brysselissä 18. ja 19.12.2000; kirjeessään hän ilmoitti energian ja liikenteen pääosaston yksiköiden epäilevän Lurgin suosittaman teknologian taloudellista toteutettavuutta. Hanreich pyysi kirjeen vastaanottajia toimittamaan hänelle viimeistään 9.2.2001 perustelut, jotka osoittavat, että Lurgin ehdottamien teknisten ratkaisujen avulla voidaan saavuttaa tuloksia hyväksyttävässä aikataulussa. Vaihtoehtoisesti Hanreich ehdotti kirjeen vastaanottajille, että ne toimittaisivat komission arvioitavaksi toisenlaisen teknisen ratkaisun,

joka perustuu innovatiiviseen teknologiaan ja on yhdenmukainen sopimuksen sopimusehtojen kanssa, mutta korosti kuitenkin, ettei komissio hyväksyisi sopimuksen voimassaolon jatkamista. Hanreich ilmoitti kirjeen vastaanottajille, että mikäli ne eivät toimittaisi tyydyttävää vastausta, sopimus irtisanottaisiin.

- 22 Hanreich lähetti 6.2.2001 Bioelettricalle kirjeen, jossa se ilmoitti, että komissio hyväksyy edellisessä kohdassa tarkoitetun vastausten toimittamiselle asetetun määräajan lykkäämisen 9.3.2001 saakka.
- 23 Pisassa pidettiin 28.2.2001 kokous, johon osallistuivat sopimuspuolena olevien yritysten edustajat ja jonka tarkoituksena oli vähentää kaasutusyksikköön liittyvien töiden kustannuksia. Kokouksessa Lurgi vahvisti erityisesti, että se oli edelleen valmis suorittamaan työt ja että havaitut ongelmat olivat luonteeltaan taloudellisia eivätkä teknisiä.
- 24 Bioelettrica ilmoitti komissiolle 9.3.2001 lähettämässään kirjeessä edellisessä kohdassa tarkoitetussa kokouksessa käsitellyistä asioista. Se ilmoitti, ettei se pystyisi toimittamaan komission pyytämiä perusteluja ennen 16.3.2001, sillä se odotti edelleen tietoja Lurgilta. Bioelettrica ilmoitti myös arvioivansa muiden teknisten ratkaisujen toteutettavuutta samalla, kun se neuvotteli Lurgin kanssa. Lisäksi Bioelettrica antoi komissiolle osakaskuntansa ja hallintoneuvostonsa koostumusta koskevat tiedot.
- 25 Lurgi ilmoitti komissiolle 16.3.2001 päivätyllä kirjeellään olevansa valmis jatkamaan töitä. Se kuitenkin lisäsi, että saatuaan 5.3.2001 Bioelettricalta kirjeen, jossa kyseenalaistettiin Pisan kokouksessa tehdyn sopimuksen sisältö, se ei pystyisi enää jatkamaan toimintaansa. Tästä syystä Lurgi pyysi, että komissio puuttuisi asiaan, jotta hanketta voitaisiin jatkaa.

- 26 Bioelettrican ja Enelin Lurgille lähettämien useiden virallisten huomautusten jälkeen Bioelettrica ilmoitti Lurgille 13.4.2001 päivätyllä kirjeellään, että koska se ei ollut vielääkään saanut pyytämäänsä teknisiä tietoja ja koska Lurgi oli keskeyttänyt kaiken hankkeeseen liittyvän toiminnan jo lähes vuosi sitten, se oli päättänyt irtisanoa 30.5.1997 tehdyn sopimuksen.
- 27 Bioelettrica vahvisti edellisessä kohdassa mainitun päätöksensä Lurgille 24.4.2001 osoittamassaan kirjeessä.
- 28 Bioelettrica toimitti komissiolle 20.4.2001 päivätyin muistion, jossa se teki yhteenvedon edellä kohdassa 11 tarkoitetun sopimuspöytäkirjan hyväksymisen jälkeisestä kehityksestä. Se esitti useita vaihtoehtoisia ratkaisuja ja ilmoitti, että suomalaisen Carbona-nimisen yrityksen esittämä ratkaisu vaikutti sopivimmalta. Bioelettrica ilmoitti, että se oli valmis aloittamaan neuvottelut Carbonan kanssa, mikäli komissio antaisi siihen luvan.
- 29 Bioelettrica ilmoitti komissiolle 24.5.2001 lähettämässään kirjeessä hallinto-neuvostonsa tekemistä hankkeeseen liittyvistä useista merkittävistä päätöksistä.
- 30 Vastauksena edellisessä kohdassa tarkoitettuun Bioelettrican kirjeeseen Millich lähetti 28.5.2001 faksin, jossa hän korosti, ettei sopimuksen täytäntöönpano ollut edistynyt. Hän ilmoitti kuitenkin, että komissio oli valmis keskustelemaan Bioelettrican kanssa asiassa äskettäin tapahtuneesta kehityksestä.
- 31 Bioelettrica toimitti komissiolle elokuussa 2001 sopimusta koskevan 11. teknisen välikertomuksen, joka kattoi ajanjakson 1.10.2000—30.6.2001. Tässä kertomuksessa esitettiin kaasutusyksikön rakentamista koskevat mahdolliset vaihto-

ehtoiset ratkaisut ja erityisesti Carbonan esittämä ratkaisu, jonka Bioelettrica oli katsonut olevan pätevin. Bioelettrica oli ilmoittanut, että Carbonan kanssa oli tarkoitus tehdä hankintasopimus lokakuussa 2001 ja että hanke toteutettaisiin ennen edellä 13 kohdassa tarkoitettua määräajan umpeutumista.

32. Energian ja liikenteen pääosaston Hanreich lähetti 6.9.2001 Bioelettricalle kirjeen (jäljempänä 6.9.2001 päivätty kirje), jonka sisältö oli seuraavanlainen:

”4.1.2001 — — ja 6.2.2001 — — lähettämieni kirjeiden johdosta sekä Frattin kirjeeseen — — ja Bioelettrican 16.8.2001 esittämän 11. teknisen välikertomuksen sisältämien tietojen perusteella energian ja liikenteen pääosaston yksiköt ovat päättäneet, että hanketta koskeva työohjelma on mahdotonta toteuttaa sopimuksessa tarkoitettussa määräajassa.

Komissio on näin ollen päättänyt irtisanoa sopimuksen sen liitteessä II esitettyjen yleisten sopimusehtojen 8 §:n 2 momentin f kohdan nojalla. Komissio on lisäksi päättänyt vaatia mainittujen yleisten sopimusehtojen 8 §:n 4 momentin mukaisesti taloudellisen tukensa palauttamista kokonaan niin, että siihen lisätään tuen saantipäivästä lukien laskettavat korot.

Komission yksiköt ottavat teihin yhteyttä ja antavat ohjeet palautettavasta rahamäärästä ja palautusmenettelyistä.

Pyydän teitä koordinoijan tehtävässänne ilmoittamaan tämän kirjeen sisällöstä kaikille sopimuspuolille.”

- 33 Bioelettrica toimitti 6.9.2001 päivätyn kirjeen muille sopimuspuolille.
- 34 Komissiolle 18.9.2001 lähettämässään kirjeessä Bioelettrica kyseenalaisti sopimuksen irtisanomista koskevan komission päätöksen aiheellisuuden. Se korosti, että osa hankkeeseen liittyvistä töistä oli saatettu päätökseen ja että jäljellä olevien töiden tekemättä jättäminen johtui siitä, ettei Lurgi ollut täyttänyt sopimusvelvoitteitaan. Bioelettrica muistutti komissiota 11. teknisessä väliker-tomuksessa vahvistetusta töiden aikataulusta ja vakuutti olevansa varma siitä, että työt saataisiin päätökseen joulukuuhun 2003 mennessä. Se pyysi komissiota harkitsemaan uudelleen sopimuksen irtisanomisesta tekemäänsä päätöstä ja jär-jestämään kokouksen ratkaisun löytämiseksi riita-asiaan.
- 35 Komissiolle 10.10.2001 lähettämässään kirjeessä Bioelettrica toisti pyyntönsä kokouksen järjestämisestä komission edustajien kanssa.
- 36 Bioelettrica lähetti 8.11.2001 komissiolle kirjeen, jossa se toisti 18.9.2001 päi-vätyn kirjeensä sisällön. Samana päivänä se lähetti jäljennökset edellä mainituista kahdesta kirjeestä, eli 6.9.2001 ja 10.10.2001 päivätyistä kirjeistä, useille komission vastuuhenkilöille ja Italian pysyväälle edustustolle Euroopan unionissa tiedottaakseen niille asiasta.

Oikeudenkäynti

- 37 Bioelettrica (jäljempänä kantaja) on nostanut tässä yhteydessä EY 238 artiklan nojalla nyt esillä olevan kanteen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 20.11.2001 jättämälläan kannekirjelmällä.

38 Komissio on ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 1.3.2002 toimittamallaan asiakirjalla vaatinut työjärjestyksen 113 artiklan nojalla lausunnon antamisen raukeamista.

39 Kantaja on esittänyt ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 19.3.2002 toimittamassaan kirjelmässä huomautuksensa lausunnon antamisen raukeamista koskevasta vaatimuksesta.

Asianosaisten vaatimukset

40 Kantaja vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— ottaa kanteen tutkittavaksi

— toteaa, että 6.9.2001 päivättyyn kirjeeseen sisältynyt sopimuksen irtisanominen on mitätön ja että sopimus on näin ollen pätevä ja edelleen voimassa

— toteaa, että kantajaan kohdistunut sopimuksen irtisanominen on laitton ja että sopimus on näin ollen pätevä ja edelleen voimassa

— velvoittaa komission suorittamaan kantajalle asian käsittelyn kuluessa yksilöitävän määrän korvauksena kantajalle aiheutuneista vahingoista

— toteaa, että kantaja ei ole velvollinen korvaamaan mitään kuluja yhteisölle

— velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

41 Kantaja pyytää lisäksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta toteuttamaan selvittämistoimia, jotka käsittävät useiden todistajien kuulemisen.

42 Lausunnon antamisen raukeamista koskevassa vaatimuksessaan komissio vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— toteaa, ettei kanteella ole kohdetta ja että lausunnon antaminen asiassa raukeaa

— määrää oikeudenkäyntikulut jaettaviksi asianosaisten kesken.

43 Lausunnon antamisen raukeamista koskevasta vaatimuksesta tekemissään huomautuksissa kantaja vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— ottaa kanteen tutkittavaksi

- vahvistaa ja toteaa, että 6.9.2001 päivättyyn kirjeeseen sisältyvä sopimuksen irtisanominen peruttiin vasta komission ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 1.3.2002 jättämässä kirjelmässä

- vahvistaa ja toteaa komission sopimukseen perustuvan vastuun ja velvoittaa komission suorittamaan kantajalle asian käsittelyn kuluessa yksilöitävän määrän korvauksena kantajalle aiheutuneista vahingoista

- velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut

- toteuttaa kannekirjelmässä esitetyt selvittämistoimet.

Lausunnon antamisen raukeamista koskeva vaatimus

Asianosaisten väitteet ja niiden perustelut

- ⁴⁴ Komissio selittää, että saatuaan edellä 34 kohdassa tarkoitetun 18.9.2001 päivätyn kantajan kirjeen se lähetti 20.11.2001 kantajalle kirjeen (jäljempänä 20.11.2001 päivätty kirje), jossa se ilmoitti kantajalle päättäneensä antaa sille 30 päivää aikaa täsmentää, minkä verran aikaa se tarvitsee hankintasopimuksen tekemiseen Carbonan kanssa. Komissio sanoo pyytäneensä kantajalta yksityiskohtaista selvitystä siitä, kuinka mahdollisena se piti valvontavaihetta edeltävien

eri vaiheiden (rakentamisen, kokoamisen, asennuksen, käyttöönoton) toteuttamista vuoden 2002 loppuun mennessä. Komissio sanoo täsmentäneensä, että se voisi harkita päätöstään uudelleen kantajan toimittamien tietojen perusteella. Kantaja oli kuitenkin nostanut nyt esillä olevan kanteen ennen kuin se sai komission edellä mainitun kirjeen.

- 45 Vastauksena 20.11.2001 päivätyyn kirjeeseen kantaja lähetti komissiolle 19.12.2001 kirjeen, jossa se ilmoitti, että 11. teknisen kertomuksen mukaisesti Carbonan ehdottama kaasutusjärjestelmä saataisiin täysin toimintavalmiiksi 27 kuukauden kuluttua hankintasopimuksen tekopäivästä; järjestelmä oli alun perin tarkoitus ottaa käyttöön syyskuun 2001 lopussa. Kantaja lisäsi kuitenkin, että sopimuksen irtisanomista koskevan komission päätöksen johdosta kantaja oli keskeyttänyt neuvottelut Carbonan kanssa, eikä kyseisen yrityksen kanssa ollut allekirjoitettu mitään sopimusta, joten edellä mainitussa kertomuksessa ilmoitettuja määräaikoja ei enää voitu noudattaa. Muuten kantaja oli samaa mieltä komission kanssa siitä, että valvontavaihetta ei olisi enää voitu saattaa päätökseen määräajassa, mutta se korosti kyseisen vaiheen toisarvoisuutta. Komissio ilmoittaa, ettei se ole vielä ottanut kantaa kantajan 19.12.2001 päivätyssä kirjeessään antamaan vastaukseen.
- 46 Komissio väittää, että antamalla 20.11.2001 päivätyssä kirjeessään kantajalle mahdollisuuden osoittaa hankkeen toteuttamiskelpoisuus sopimuksessa määrättyillä ehdoilla ja siinä asetetussa määräajassa se olisi kumonnut 6.9.2001 päivätyyn kirjeeseen sisältyneen irtisanomisen vaikutukset. Näin ollen sopimus olisi yhä voimassa.
- 47 Komissio toteaa lopuksi, että 20.11.2001 päivätyyn kirjeen vuoksi kanteelta hävisi kohde ja että lausunnon antaminen asiassa raukeaa työjärjestyksen 113 artiklan mukaisesti.

- 48 Kantaja vastaa, että 20.11.2001 päivätyn kirjeen sanamuodossa suljetaan pois se mahdollisuus, että kirjeellä voitaisiin tulkita peruttavan 6.9.2001 päivättyyn kirjeeseen sisältynyt irtisanominen. Koska komissio oli 6.9.2001 päivätysssä kirjeessään ilmaissut kyseisen irtisanomisen selkeästi ja yksiselitteisesti, komissiolla oli kantajan mukaan velvollisuus ilmoittaa samalla tavalla myös irtisanomisilmoituksen perumisesta. Komissio ei ollut täsmentänyt kantajalle 20.11.2001 päivätyn kirjeen tarkoitusta ennen kuin se jätti 1.3.2002 kirjelmän, joka sisälsi lausunnon antamisen raukeamista koskevan vaatimuksen, joten olisi katsottava, että irtisanomisilmoitus peruttiin vasta, kun komissio jätti kyseisen kirjelmän, jossa komissio ilmaisi aikomuksensa selvästi.
- 49 Kantaja ilmoittaa saaneensa tiedon 20.11.2001 päiväystä kirjeestä ennen kanteen nostamista, kuten käy ilmi niihin fakseihin sisältyvistä tiedoista, jotka liittyvät kantajan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen lähettämään kannekirjelmään ja edellä mainittuun komission lähettämään kirjeeseen. Kantajan mukaan kyseisessä kirjeessä vahvistettiin joka tapauksessa 6.9.2001 ilmoitettu irtisanominen, joten kantaja joutui nostamaan kanteen oikeutensa menettämisen uhalla heti kirjeen saatuaan.
- 50 Kantaja korostaa, että jos komission väite 1.3.2002 päivätyssä kirjelmässä tehdystä irtisanomisilmoituksen perumisesta johtaa siihen, että kantajan vaatimuksilta, joiden tarkoituksena on todeta irtisanomisen olevan mitätön ja lainvastainen, häviää kohde, kanteeseen sisältyy kuitenkin myös vaatimus, jonka tarkoituksena on todeta komission sopimukseen perustuva vastuu ja velvoittaa se korvaamaan kantajalle 6.9.2001 tapahtuneen irtisanomisen vuoksi sopimuksen toteuttamatta jättämisestä aiheutuneet vahingot. Edellä mainittu irtisanomisilmoituksen peruminen ei nimittäin poista irtisanomisesta kantajalle aiheutunutta vahinkoa. Kyseinen vahinko oli päinvastoin ainoastaan lisääntynyt epävarmuuden vuoksi, jonka komissio oli aiheuttanut 20.11.2001 päivätyllä kirjeellään ja kun se ei ollut reagoinut kantajan vaatimuksiin, joiden tarkoituksena oli järjestää tapaaminen komission edustajien kanssa, ja kun se ei ollut lausunut kantaansa 19.12.2001 päivätystä kantajan kirjeestä ja siitä, halusiko se sopimuksen täytäntöönpanon jatkuvan vai ei. Kantaja katsoo näin ollen, että riita-asian kohde ei ole hävinnyt ja että lausunto on edelleen annettava.

- 51 Kantaja lisää, että sen komission vastuuta koskevat väitteet, jotka liittyvät komission toimintaan kanteen nostamisen jälkeen, on otettava tutkittavaksi, sillä niillä laajennetaan kantajan esittämää vahingonkorvausvaatimusta, joka perustuu komission sopimukseen perustuvaan vastuuseen ja joka esitettiin kannekirjelmässä (ks. asia 306/81, Verros v. Euroopan parlamentti, tuomio 19.5.1983, Kok. 1983, s. 1755; asia T-106/95, FFSA ym. v. komissio, tuomio 27.2.1997, Kok. 1997, s. II-299 ja asia T-118/96, Thai Bicycle v. neuvosto, tuomio 17.7.1998, Kok. 1998, s. II-2991). Jos mainittuja väitteitä pidetään uutena perusteena, kyseinen peruste olisi otettava tutkittavaksi työjärjestyksen 48 artiklan 2 kohdan nojalla, sillä peruste perustuu tosiasiaan, joka kävi ilmi oikeudenkäynnissä, eli komission väitteeseen, jonka mukaan se perui irtisanomisilmoituksen 1.3.2002 päivätystä kirjelmässä. Kantajan mukaan kanteessa määritellään eri tekijät, joista sopimukseen perustuva komission vastuu koostuu, joten vaatimusta ei pitäisi muuttaa, vaan ainoastaan täsmentää komission kanteen nostamisen jälkeisen toiminnan mukaisesti (ks. vastaavasti asia 14/81, Alpha Steel v. komissio, tuomio 3.3.1982, Kok. 1982, s. 749).
- 52 Kantaja viittaa kanteessa esittämiinsä väitteisiin komission sopimukseen perustuvasta vastuusta kanteen nostamista edeltävältä ajanjaksolta ja ilmoittaa komission kanteen nostamisen jälkeisestä toiminnasta, ettei komissio toiminut millään tavalla, vaikka kantaja esitti useita pyyntöjä irtisanomisilmoituksen perumisesta ja kokouksen pitämisestä komission yksiköiden kanssa asian selvittämiseksi. Kantaja väittää, että komission passiivisuuden ja sen toiminnallaan aiheuttaman sopimuksen jatkumista koskevan epävarmuuden vuoksi se joutui keskeyttämään kaiken toiminnan ja erityisesti neuvottelunsa Carbonan kanssa. Lisäksi kantajan mukaan komission epäselvä kanta teki ja tekee edelleen mahdolliseksi sen, että kantaja pystyisi panemaan sopimuksen täytäntöön asetetussa määräajassa, joten hankkeen toteuttamisen viivästyminen on komission syytä. Kaikkien edellä mainittujen syiden vuoksi komissio on nyt esillä olevassa asiassa jättänyt ottamatta huomioon Italian Codice civile 1375 §:ssä sekä Italian oikeuskäytännössä ja oikeuskirjallisuudessa vakiintuneen sopimusten täytäntöönpanoa koskevan vilpittömän mielen periaatteen.
- 53 Kantaja väittää, että vahinko on aiheutunut komission passiivisuudesta niin ennen kanteen nostamista kuin sen jälkeenkin, joten vahingon ei voida katsoa korjautuneen sopimuksen irtisanomisen perumisella. Kantaja lisää, että komis-

sion passiivisuudesta johtuvien epävarmuuden ja viivästysten jatkumisen vuoksi kantaja ei tällä hetkellä pysty arvioimaan sille aiheutuneen vahingon täsmällistä määrää. Kantaja huomauttaa, että hankkeen toteuttamisen viivästyminen voi jopa vaarantaa lopullisesti hankkeen toteuttamiskelpoisuuden, ja korostaa, että jos hanke epäonnistuu täydellisesti, kantajalle aiheutuva vahinko on erittäin suuri. Tästä syystä kantaja vetoaa yhteisöjen tuomioistuimen henkilöstösäännön 49 artiklaan ja vaatii, että vahingon suuruus määritellään myöhemmässä tuomiossa, joka eroaa nyt esillä olevassa asiassa annettavasta tuomiosta, jolla todetaan komission toiminnan lainvastaisuus.

- 54 Lisäksi kantaja väittää, että komissio on veloitettava korvaamaan kaikki oikeudenkäyntikulut ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 87 artiklan 3 kohdan toisen alakohdan nojalla ja yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaisesti, jonka nojalla yhteisöjen tuomioistuin voi velvoittaa myös voittaneen asianosaisen korvaamaan toiselle asianosaiselle sellaisen oikeudenkäynnin kulut, jonka voittanut asianosainen on aiheuttanut omalla toiminnallaan (asia 125/80, Arning v. komissio, tuomio 29.10.1981, Kok. 1981, s. 2539). Nyt esillä olevassa asiassa vaaditaan lisäksi, että komission sopimukseen perustuva vastuu todetaan ja että se veloitetaan korvaamaan kantajalle aiheutunut vahinko.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

- 55 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin huomauttaa ensinnäkin, että Hanreichin kantajalle 20.11.2001 lähettämä kirje, johon komissio vetoaa perustellakseen lausunnon antamisen raukeamista koskevaa vaatimustaan, kuuluu seuraavasti:

”Arvoisa Caloni

Kiitän teitä 18.9. ja 8.11.2001 päivätyistä kirjeistänne.

Kirjeissänne toteatte, että Bioelettrica pystyy panemaan sopimuksen täytäntöön sopimuksessa määrätyn edellytyksin.

Energian ja liikenteen pääosaston tekniset yksiköt katsovat, että sopimus on tosiasiallisesti mahdotonta panna täytäntöön liitteen I, eli teknisen liitteen, määräysten mukaisesti. Tästä syystä komissio ei hyväksy 11. teknistä kertomusta, minkä johdosta se lähetti 6.9.2001 päivätyn kirjeen.

Tarkasteltuamme edellä mainituissa kirjeissänne esitettyjä väitteitä kantamme on edelleen tämän arvion mukainen. Pyytäisin teitä kuitenkin toimittamaan meille 30 päivän kuluessa tämän kirjeen saapumispäivästä selkeän vastauksen seuravassa esitettyihin kysymyksiin.

1. Kun 11. tekninen kertomus lähetettiin 27.7.2001, Carbonan kanssa ei vielä ollut tehty sopimusta. Pyytäisin teitä täsmentämään, kuinka paljon aikaa tarvitaan tällaisen sopimuksen tekemiseen, ja toimittamaan meille Carbonan tekemän sitoumuksen sopimuksen tekemisestä mainitsemassanne määräajassa.

2. Sopimus allekirjoitettiin 22.12.1994, ja sen voimassaolo päättyi 31.12.2003. Sen jälkeen, kun alkuperäistä määräaika lykättiin 31. päivästä joulukuuta 1998 31. päivään joulukuuta 2003, energian ja liikenteen pääosaston yksiköt ilmoittivat teille useaan otteeseen, ettei komissio hyväksyisi sopimuksen voimassaolon pidentämistä uudelleen. Sopimuksessa määrätään 12 kuukauden pituisesta valvontavaiheesta, mikä tarkoittaa, että voimala on rakennettava, laitteet asennettava ja kokonaisuus saatava toimintavalmiiksi 31.12.2002 mennessä. Pyydän teitä toimittamaan komissiolle yksityiskohtaisen selvityksen, jossa osoitetaan, että tämä on mahdollista. Pyydän teitä myös lähettämään komissiolle Carbonan ja muiden sopimuspuolten vahvistuksen töiden toteuttamiseen tarvittavasta ajasta.

Komissio voi harkita uudelleen kantaansa esittämänne vastauksen ja selvitysten perusteella.

— — .”

- 56 On todettava, että edellisessä kohdassa esitetyssä kirjeessä komissio pitäytyy kannassaan, jonka se ilmaisi 6.9.2001 päivytyssä kirjeessään, joka koski komission päätöstä irtisanoa sopimus siksi, että sen tekniset yksiköt olivat tulleet siihen tulokseen, että hanke olisi tosiasiallisesti mahdotonta saattaa päätökseen kyseisen sopimuksen määräysten mukaisesti, ja vahvistaa, että kannan mahdollinen uudelleen tarkastelu riippuu tiedoista, jotka kantaja toimittaa vastauksessaan komission selvityspyyntöön. Kyseisen 20.11.2001 päivätyn kirjeen sanamuodossa suljetaan siis pois mahdollisuus, että kirjeellä voitaisiin katsoa peruttavan 6.9.2001 päivättyyn kirjeeseen sisältyvä irtisanomispäätös.
- 57 Siltä osin kuin on kyse komission väitteestä, joka sisältyy 1.3.2002 päivättyyn kirjelmään ja jonka mukaan komissio kumosi 6.9.2001 päivytyssä kirjeessä ilmoitetun irtisanomisen vaikutukset niin, että sopimus olisi edelleen voimassa, on korostettava, että väite perustuu 20.11.2001 päivätyn kirjeen tulkintaan, joka on ristiriidassa kyseisen kirjeen sanamuodon kanssa. Näin ollen edellä mainittu väite on virheellinen ja se on hylättävä.
- 58 Kolmessa edeltävässä kohdassa tehdyn analyysin perusteella on katsottava, että 6.9.2001 päivättyyn kirjeeseen sisältyvää irtisanomispäätöstä ei peruttu 20.11.2001 päivättyllä kirjeellä.
- 59 Lisäksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa kannekirjelmää tarkasteltuaan, että kanteen oikeudellisia seikkoja koskevan osan F kohtaan sisältyvä vaatimus siitä, että kantajalle korvataan vahingot, jotka se väittää kärsineensä

6.9.2001 päivätyllä kirjeellä sille ilmoitetun sopimuksen irtisanomispäätöksen väitetyn lainvastaisuuden vuoksi sekä komission passiivisuuden vuoksi nyt esillä olevassa asiassa. Vaikka oletettaisiin, että komissio olisi myöhemmin perunut kyseiseen kirjeeseen sisältyneen irtisanomispäätöksen — mitä siis ei ollut tapahtunut — ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen on tehtävä ratkaisunsa edellä mainitun vahingonkorvausvaatimuksen tutkimisen yhteydessä tämän päätöksen tekemiseen ja kantajan väittämään passiivisuuteen liittyvästä komission toiminnan laillisuudesta.

- 60 Edellä esitetyn perusteella lausunnon antamisen raukeamista koskeva vaatimus on hylättävä.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN
(kolmas jaosto)

on määrännyt seuraavaa:

- 1) Lausunnon antamisen raukeamista koskeva vaatimus hylätään.
- 2) Oikeudenkäyntikuluista päätetään myöhemmin.

Annettiin Luxemburgissa 10 päivänä syyskuuta 2002.

H. Jung

kirjaaja

M. Jaeger

kolmannen jaoston puheenjohtaja